

Kan man åka till Marocko augusti 2017?

I media har vi kunnat läsa att flera av de som utfört terroristattacker i Barcelona och i Åbo är/var från Marocko. Kanske väcker detta frågan om man verkligen kan resa till Marocko?

Jag har följt utvecklingen i landet dagligen i flera år. Personligen känner jag mig tryggare i Marocko än i Stockholm. Ute på landsbygden, uppe i Atlasbergen och i öknen i Sahara - så välkomnad har jag aldrig någonsin känt mig här hemma.

Som vi vet kan terrorattentat ske var som helst på vårt klot, även i Marocko, men sannolikheten att det sker där tror jag är mindre än i Europa.

”Marocko är det mest stabila landet i regionen där myndigheterna mycket aktivt arbetar för att stävja och stoppa terrorangrepp” enligt svenska ambassaden i Rabat.

Enligt det brittiska försäkringsbolaget **Aons riskrapport 2017 *Terrorism & Political Violence Risk Map*** är Marocko det enda lågrisklandet i regionen och rankas i samma grupp som Canada, Spanien, USA, Australien, USA och Norge. Enligt den är det inte farligare att resa till Marocko än till Frankrike, England och Tyskland.

Under den senaste tioårsperioden har landet drabbats av ett (enda) terrordåd, år 2011 i Marrakech. Sedan dess drivs en mycket aktiv politik vars strategi är att bekämpa terrorism från flera håll.

1. Kungen är religiös ledare, styr över moskéer och tillsättning av imamer

2) Kung Muhammed VI är det enda muslimska statsöverhuvudet som officiellt tagit avstånd från jihadism och är en stark förespråkare av ”tolerant” islam

3. Straffen för jihadister och sympatisörer är stränga och övervakningen och samarbetet mellan myndigheter avseende jihadism effektiv.

Kung Muhammed VI är inte bara Marockos statschef och ÖB utan även "De troendes befälhavare" och den som bestämmer landets religiösa inriktning. Den marockanska monarken försöker på olika sätt säkra landets toleranta trosinriktning, *maliki* genom sin kontroll av moskeer och imamer:

- Det är staten som tillsätter imamer, vilka ska ha genomgått den statliga imamskolan i Rabat där man förutom att studera Koranen också studerar vetenskap och språk.
- Det är kungen/religionsministeriet som styr vad som sägs under fredagsbönen. Om det uppdagas att salafistiska och jihadistiska budskap sprids, stängs moskén och/eller imamen fråntas sitt arbete.
- De statliga islamiska TV- och radiokanalerna ska säkra att *maliki*-tolkningen predikas och når ut till folket, i syfte att motverka spridning av salafistiska satellitkanaler från ex Saudiarabien.

Kungen är kraftigt emot salafister och radikaliserings och är den ende muslimska statschefen som i ett officiellt tal fördömt jihadism och kallat jihadister för "otrogna som kommer att hamna i helvetet".

I ett viktigt tal förra året var Muhammed VI mycket tydlig med sin vision om "nolltolerans mot terrorism och jihadism" och uppmuntrade hela den marockanska diasporan att leva i fred och samexistens mellan kulturer och religioner:

"De som engagerar sig i terrorism i islams namn är inte muslimer. Deras enda länk till islam är texterna de använder för att rättfärdiga sin dårskap och sina kriminella handlingar. De har lämnat den rätta vägen och deras öde är nu att ruttna i helvetet."

Kungen förtydligade att jihad bara kan beordras av kompetenta religiösa auktoriteter och endast i självförsvar, och pekade ut terrorister som främlingar mot de marockanska traditionerna.

"IS och Al Qaeda är kriminella gäng som genom manipulationer och lögn attraherar unga muslimer som i avsaknad på egen identitet söker att äventyr som kan ge mening till deras existens. Problemet är inte islam utan manipulation och hjärntvättning av unga muslimer. Islam är inte orsaken till terrorism utan en av dess första offer."

Genom att bannlysa terroristerna vill Muhammed VI att Marocko ska bli en global modell i kampen mot terrorism och religiös fanatism och en flaggbärare för islams värden måttlighet, fredlighet, öppenhet och tolerans.

Stränga straff för jihadister och sympatisörer.

- Straffen är hårda för dem som sympatiserar med radikalismen. Det är kriminellt att åka utomlands och strida med terroristorganisationer och hemvändande IS-krigare får fängelse i upp till 15 år. Få vågar återvända eftersom risken för att de ska fängslas är stor. Att uttrycka sympati med ett terrordåd på sociala medier kan leda till fängelsestraff.

Effektiv övervakning och myndighetssamarbete.

- En särskild organisation, BCIJ samarbetar med polis, underrättelsetjänst och specialstyrkor för att preventivt kunna slå till mot misstänkta terrorceller i landet. De har befogenheter att avlyssna i syfte att snabbt kunna inhämta viktig information och har därför lyckats arresteras misstänkta terrorister INNAN attentat sker. Samtliga tillslag uppmärksammas stort i media i avskräckande syfte.
- Samarbetsavtal med bl a USA och länder inom EU, som ATA, *Anti Terrorism Assistans* gör att landet ligger långt framme vad gäller utbildning, gränssäkerhet, kriminalteknik och ekonomiska utredningar inom terroristbekämpning. Tack vare detta samarbete lyckades polisen i hitta terroristerna bakom Paris och Bryssel.
- I de större städerna och på turistorterna är offentliga platser såsom flygplatser, tågstationer, köpcentra, torg och utländska intressen, m.m. hårt bevakade. Ingen kan exempelvis gå in på en flygplats utan biljett och pass och genomgå securitycheck.
- Kontrollen i samhället gör att det är svårt att vara jihadist i Marocko. Så svårt att de många lämnat landet, antingen för att strida med IS i Irak/Syrien – ca 1600 personer har gjort det - eller för att agera i Europa.

Motverka radikaliserings.

Grogrunden för jihadism är fattigdom och marginalisering. Marocko är delvis ett fattigt land och en del i anti-terrorstrategin är att förbättra levnadsvillkoren för de ca 20 % av Marockos 34 miljoner invånare som enligt WHO räknas som fattiga.

- Befolkningsutvecklingen har avstannat, marockanska kvinnor föder numera 2,1 barn/kvinna, en rejäl minskning mot 4-5 barn för bara 20-30 år sedan.
- De flesta barn går idag i skolan och analfabetismen har på 30 år minskat från ca 50 % till 31 %.
- En fjärdedel av ungdomarna är arbetslösa. Att få marockanerna att tro på en framtid i sitt eget land, är en av Marockos största utmaningar idag. En av strategierna är att uppmuntra entreprenörskap och nybyggaranda istället för att tro att man ska "få" ett jobb. Ett annat är att i högre grad införa engelska i skolan, så att studenterna har möjlighet att fortbilda sig även utanför den franskspråkiga världen.

Marocko arbetar aktivt för att minska arbetslöshet och utanförskap. Inte minst finns här frågor om social stigmatisering av utomäktenskapliga barn, vilket är en av orsakerna till att marockanske skolgatubarn har sökt sig till bl a Sverige. Läs mer om detta i utmärkta reportageböckerna *En hedersam kvinna* av Jennie Silis och *Pojkarna och de ensamma poliserna*, av Katia Wagner.

Drömmen om Europa – som krossas

Den höga ungdomsarbetslösheten leder till frustration. Många har hört rykten om hur bra det är i Europa och tror att lyckan finns här. Drömmen om Europa är så stark att många är beredda att offra sitt liv för att ta sig dit. Idag lever nästan 4 miljoner marockaner i utlandet, de flesta i Frankrike, (mer än en miljon) och Spanien (ca 750.000). Utflyttningen påbörjades redan för 100 år sedan när landet var franskt protektorat. Detta särskilt från de fattiga nordöstra delarna av landet, Rifbergen, som under denna tid tillhörde Spanien. Spanien har också kvar två enklaver i norra Marocko, Ceuta och Melilla, vilket är ämne för ständiga konflikter och en plats där emigranterna försöker ta sig över gränsen.

Det är i dessa communities av invandrare, ofta bland andra-generationen, som integrationen alltför ofta har misslyckats. Det är där vi finner desperata och förödmjukade ungdomar, utan hopp. De flesta är inte särskilt religiösa, de vill bara känna gemenskap, få en viktig roll och något att tro på. Då är det lätt att bli offer för

radikalisering och tro att allt skulle vara bättre om man bara följer Koranen på ett sätt som någon annan får tolka, eftersom de kanske inte kan den själv.

Intressanta artiklar om vad som gör människor till jihadister finns på

<http://www.haaretz.com/world-news/europe/1.791954>

<https://svenska.yle.fi/artikel/2017/08/20/misstankta-i-daden-i-abo-och-spanien-marockaner-vad-hander-i-marocko>

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=438&artikel=6758990>

Annika Thunström, 22 augusti 2017